

WOJEWÓDKA I WSPÓLNICY
KANCELARIA PRAWA PRACY

15
lat 2004-2019

INSTYTUT
EMERYTALNY

Poziom partycypacji w Pracowniczych Planach Kapitałowych

Warszawa, 18 listopada 2019 roku

przygotowano przez Instytut Emerytalny i Kancelarię Wojewódka i Wspólnicy

www.institutemerytalny.pl | www.wojewodka.pl

Spis treści

1. Autorzy i przedmiot opracowania	3
2. Próba badawcza będąca podstawą opracowania	3
3. Charakterystyka badanych pracodawców	4
4. Metodologia przeprowadzonego badania.....	6
5. Średni deklarowany poziom partycypacji w PPK w 2019 roku – nieco ponad 40 proc.....	7
6. Poziom partycypacji w PPK zleceniobiorców	7
7. Wpływ wielkości pracodawcy na poziom partycypacji w PPK	9
8. Inne czynniki wpływające na poziom partycypacji w PPK	11
9. Podmiot zarządzający PPK a poziom partycypacji	12
10. Podsumowanie.....	13

I. Autorzy i przedmiot opracowania

Niniejsze opracowanie zostało przygotowane przez ekspertów Instytut Emerytalnego oraz Kancelarii Prawa Pracy Wojewódka i Wspólnicy na podstawie rzeczywistych danych liczbowych oraz wskaźników procentowych dotyczących poziomu partycypacji w pracowniczych planach kapitałowych (PPK). Dane te zostały przekazane bezpośrednio przez poszczególnych pracodawców, a obejmują liczby osób zatrudnionych zapisanych przez tych pracodawców do dnia 12 listopada 2019 roku do pracowniczych planów kapitałowych (PPK) utworzonych przez tych pracodawców. Przedmiotem opracowania jest przedstawienie rzetelnej informacji na temat poziomu partycypacji w PPK oraz podjęcie próby zidentyfikowania po raz pierwszy w Polsce determinantów poziomu partycypacji w PPK.

dr Marcin Wojewódka

marcin.wojewodka@wojewodka.pl

dr Antoni Kolek

antoni.kolek@instytutemerytalny.pl

2. Próba badawcza będąca podstawą opracowania

Opracowanie zostało przygotowane na podstawie udostępnionych na zasadzie dobrowolności autorom dokumentu informacji na temat liczby osób zatrudnionych w danym podmiocie zatrudniającym tworzącym PPK oraz liczby uczestników w ramach danego PPK, to jest osób zapisanych do PPK z dniem zawarcia pierwszej w danym podmiocie zatrudniającym umowy o prowadzenie PPK w IV kwartale 2019 roku.

Przedmiotowe dane zostały udostępnione przez kilkadziesiąt podmiotów, z których przytłaczająca większość to podmioty zatrudniające co najmniej 250 osób zatrudnionych. Pozostałe, mniejsze podmioty to te wchodzące w skład grup kapitałowych w rozumieniu przepisów ustawy o PPK, w ramach których do grupy wstępowały podmioty zobowiązane do tworzenia PPK w IV kwartale 2019 roku.

Zgodnie z oficjalnymi danymi na dzień 12 listopada 2019 roku liczba podmiotów zatrudniających liczących co najmniej 250 osób oscylowała wokół 4000. Powyższe oznacza, że badana grupa jest reprezentatywna liczbowo dla całości liczby pracodawców zobowiązanych do tworzenia PPK w 2019 roku.

4 000

> 250 osób zatrudnionych

3. Charakterystyka badanych pracodawców

Pracodawcy uczestniczący w badaniu są bardzo zróżnicowani pod wieloma względami. Są to prawie we wszystkich przypadkach podmioty działające w formie spółek z ograniczoną odpowiedzialnością lub spółek akcyjnych. Podmioty te mają siedziby na terenie całej Polski, z tym zastrzeżeniem, że większość badanych podmiotów pochodzi z centralnej oraz zachodniej Polski - są to głównie województwa mazowieckie, dolnośląskie, wielkopolskie oraz łódzkie. Otrzymano dane także z podmiotów z innych województw. Badana grupa obejmuje znacząco więcej niż 1,5 proc. populacji wszystkich pracodawców, którzy utworzyli już PPK. Można więc ze wszelkimi zastrzeżeniami mówić o pewnej reprezentatywności. Należy jednak zastrzec, że przedstawione w opracowaniu wyniki są wyłącznie badaniem na określonej grupie, nie zaś statystyką całego rynku PPK.

W analizowanej grupie znajdują się zarówno podmioty prywatne, jak też te o zaangażowaniu kapitałowym Skarbu Państwa. Reprezentowany jest zarówno kapitał polski, jak też kapitał zagraniczny. Część danych w opracowaniu pochodzi od spółek notowanych na warszawskiej giełdzie papierów wartościowych. Reprezentowane są różne branże, w tym przemysł ciężki i lekki, a także usługi oraz tzw. nowoczesne gałęzie gospodarki.

4. Metodologia przeprowadzonego badania

Pracodawcy współpracujący z Instytutem Emerytalnym oraz Kancelarią Prawa Pracy Wojewódka i Wspólnicy zostali poproszeni o przekazanie rzeczywistych danych liczbowych dotyczących danego podmiotu zatrudniającego, obejmujących liczbę zatrudnionych przez dany podmiot oraz liczbę osób, które stały się uczestnikami PPK (zostały zapisane do PPK w postaci załącznika do umowy o prowadzenie PPK). Natomiast inne dane dotyczące charakterystyki danego pracodawcy, będące przedmiotem opracowania, były uzupełniane na podstawie wiedzy posiadanej przez autorów opracowania z innych źródeł (np. fakt funkcjonowania w danym podmiocie zatrudniającym związków zawodowych, czy fakt zatrudniania znaczącej liczby osób na podstawie umów zlecenia).

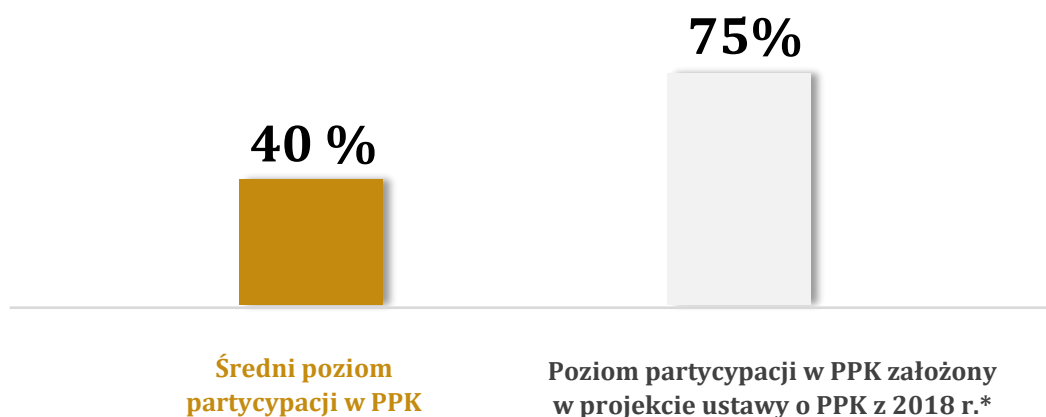

5. Średni deklarowany poziom partycypacji w PPK w 2019 roku – nieco ponad 40 proc.

Dokonane przez autorów zestawienie rzeczywistych danych liczbowych, otrzymanych od podmiotów zatrudniających, wskazuje, że poziom partycypacji w PPK, liczony jako stosunek liczby uczestników PPK (osób zapisanych do PPK w postaci załącznika do umowy o prowadzenie PPK) do liczby wszystkich osób zatrudnionych przez dany podmiot zatrudniający, jest bardzo zróżnicowany.

Skrajne przypadki poziomu partycypacji w PPK z badanej grupy podmiotów to 6 oraz 95 proc. poziomu partycypacji. Należy podkreślić, że te skrajne przypadki to zwykle stosunkowo mniejsze podmioty zatrudniające. W przypadku przytłaczającej większości pracodawców poziom partycypacji w PPK oscyluje między 20 a 69 proc., z dominantą w przedziale od 30 do 50 proc. Powyższe oznacza, że w zależności od sposobu liczenia, średni rzeczywisty poziom partycypacji w PPK na podstawie badanej grupy mieści się w przedziale między 39 a 42 proc. Można więc twierdzić, że poziom partycypacji w PPK na początku oszczędzania, w przypadku podmiotów zatrudniających z I transzy, w IV kwartale 2019 roku może nieznacznie przekraczać poziom 40 proc.

Poziom partycypacji w PPK

*Na podstawie założeń projektu ustawy o PPK (Druk sejmowy 2811, strona 214 oraz 217)

Szacowany rzeczywisty poziom partycypacji w PPK warto zestawić z założeniami przyjętymi przez projektodawców systemu PPK, którzy jeszcze pod koniec sierpnia 2018 roku, składając do Sejmu projekt ustawy o pracowniczych planach kapitałowych, szacowali poziom partycypacji w PPK na 75 proc. (druk sejmowy 2811, strona 214 oraz 217). Jak widać okazują się one kompletnie nierealne, dlatego też w kolejnych miesiącach agendy rządowe sukcesywnie obniżały te prognozy.

6. Poziom partycypacji w PPK zleceniobiorców

Zebrane dane pozwalają nam na stwierdzenie, że poziom partycypacji w PPK w przypadku zleceniobiorców jest z reguły znacząco niższy w danych podmiotach zatrudniających niż poziom partycypacji osób zatrudnionych na podstawie umów o pracę w tych samych firmach. Innymi słowy tam, gdzie liczba zleceniobiorców jest większa, można oczekiwać, że poziom partycypacji będzie niższy. Jednakże na podstawie posiadanych danych nie ma możliwości wskazania o ile punktów procentowych ten poziom jest niższy. Takiej sytuacji spodziewaliśmy się na podstawie deklaracji pracowników oraz zleceniobiorców z bezpośrednich spotkań. Natomiast mierzalne wyniki badania pokazują, że się w tym przypadku nie myliliśmy.

Osoby objęte PPK wg stosunku zatrudnienia

- ✓ umowa o pracę
- ✓ umowa zlecenia z ZUS
- ✓ umowa o pracę nakładczą
- ✓ pełnienie funkcji członka rady nadzorczej

7. Wpływ wielkości pracodawcy na poziom partycypacji w PPK

W badanej grupie większość podmiotów stanowią firmy, które zatrudniały na dzień 31 grudnia 2018 roku co najmniej 250 osób. W niektórych przypadkach, gdzie podmioty zatrudniające wchodziły w skład jednej grupy kapitałowej, przekazano także dane o partycypacji wśród mniejszych pracodawców, to jest liczących mniej niż 250 osób zatrudnionych. W tej ostatniej podgrupie (pracodawców mniejszych niż 250 osób zatrudnionych) poziom partycypacji oscyluje między 21 a 90 proc., ze średnią zbliżającą się do poziomu prawie 50 proc. Jednakże z uwagi na fakt, że jest to stosunkowo mała grupa badanych podmiotów, to na dzień dzisiejszy brak jest podstaw do stwierdzenia, że wielkość pracodawcy mierzona liczbą osób zatrudnionych posiadała istotny wpływ na poziom partycypacji w PPK.

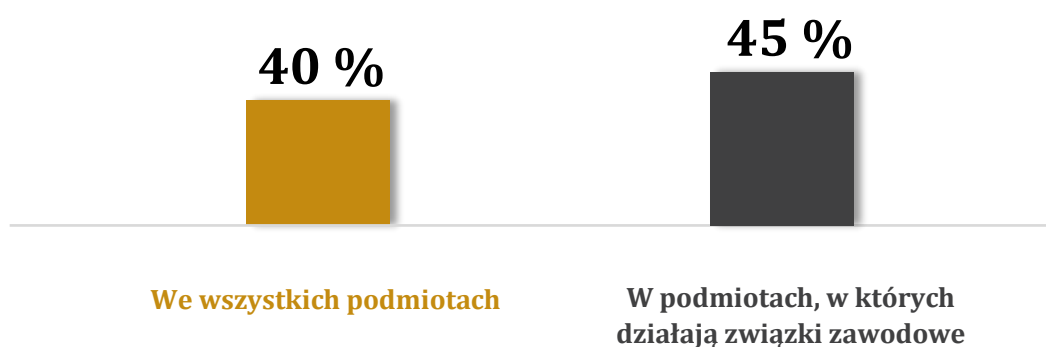

8. Inne czynniki wpływające na poziom partycypacji w PPK

Analizując otrzymane dane podjęto próbę identyfikacji innych czynników, które mogły mieć wpływ na poziom partycypacji. Na przykład takim czynnikiem może być fakt działania w danym podmiocie zatrudniającym związków zawodowych. Biorąc pod uwagę powyższe należy wskazać, że w tej podgrupie – podmiotów, w których działają związki zawodowe – poziom partycypacji w PPK jest wyższy i oscyluje w przedziale między 29 a 69 proc., ze średnią na poziomie prawie 45 proc. partycypacji. Jak wskazano powyżej, na podstawie otrzymanych danych nie sposób jednak zidentyfikować korelacji między wielkością pracodawcy liczoną w osobach zatrudnionych a poziomem uczestnictwa. Tak samo w przypadku największych badanych pracodawców, zatrudniających ponad kilka tysięcy pracowników, jak też podmiotów zatrudniających po kilkaset osób, poziomy partycypacji są podobnie zróżnicowane.

Średni poziom partycypacji w PPK

IV kw. 2019 r.

9. Podmiot zarządzający PPK a poziom partycypacji

Produkt PPK oferuje obecnie 20 podmiotów zarządzających funduszami zdefiniowanej daty. Warto sprawdzić, czy poziomy partycypacji różni się między poszczególnymi zarządzającymi w badanej grupie. W tym zakresie badane w opracowaniu podmioty zatrudniające wybrały PPK oferowane przez 7 z 20 podmiotów zarządzających, z tym zastrzeżeniem, że są to te Towarzystwa Funduszy Inwestycyjnych oraz Powszechne Towarzystwa Emerytalne, które deklarują największą liczbę zawartych umów o zarządzanie PPK (każdy po co najmniej 100 umów). Średni poziom partycypacji w tych PPK w poszczególnych podmiotach zarządzających waha się od 24 do 57 proc. Na dzień dzisiejszy brak jest jednoznacznej korelacji między np. proveniencją kapitału zakładowego podmiotu zarządzającego a poziomem partycypacji w PPK

Najwięksi usługodawcy PPK pod względem liczby zawartych umów o zarządzanie PPK do 12.11.2019 roku

10. Podsumowanie

Pierwsze przeprowadzone badanie poziomu partycypacji w ramach PPK, oparte na rzeczywistych danych przedstawionych przez pracodawców, wskazuje, że średni poziom partycypacji w PPK w podmiotach I transzy wyniósł na dzień 12 listopada 2019 roku około 40 proc. Jest on większy tam, gdzie działają związki zawodowe, a mniejszy tam, gdzie jest znacząca grupa zleceniobiorców wśród osób zatrudnionych. Natomiast dla poziomu partycypacji w PPK pozostają bez znaczenia takie czynniki jak wielkość pracodawcy czy podmiot zarządzający PPK.

- ✓ **Średni poziom partycypacji** w pierwszej transzy pracodawców 250+ w PPK oscyluje wokół **40 proc.**
- ✓ **Pozytywnie** na poziom partycypacji wpływa **istnienie związków zawodowych** w firmie.
- ✓ **Negatywnie** na poziom partycypacji wpływa duży odsetek **pracujących na podstawie umów zlecenia.**
- ✓ **Wielkość pracodawcy** oraz wybrany przez niego określony **podmiot zarządzający PPK** zasadniczo **nie wpływają na efektywny poziom partycypacji w PPK.**

Instytut Emerytalny Sp. z o.o.
ul. Solec 38, 00-394 Warszawa
www.instytutemerytalny.pl

tel. 022 458 23 00
fax 022 458 23 01
biuro@instytutemerytalny.pl

Wojewódka i Wspólnicy Sp.k.
ul. Solec 38, 00-394 Warszawa
www.wojewodka.pl

tel. 022 458 23 00
fax 022 458 23 01
kancelaria@wojewodka.pl